

گونه جدیدی از ایران را در مقاله ای که در سال ۱۹۷۸ (GUTIERREZ) منتشر شده است، به عنوان گونه جدیدی از ایران معرفی کرده است. این گونه در این مقاله با نام *Oligonychus gutierrezi* نامگذاری شده است.

تکاوه: بهمن پارسی (۱) پژوهشگاه علمی تحقیقات طبیعت‌گردی و محیط‌زیست (۲) پژوهشگاه علوم زمین‌گردی و محیط‌زیست (۳)

Oligonychus gutierrezi n. sp. (۲) (۳)

گونه جدیدی از ایران

(Acarina - Tetranychidae)

چکیده

این گونه جدید که در استان اصفهان روی درختان چنار فعالیت دارد، ضمن اجرای طرح بررسی کنه های درختان بیو استان اصفهان وسیله حسین فاطمی جمع آوری گردیده است. چین خورده گی های اپیدرم در قسمت پشتی کنه و تعداد موها در تیبیای اول (Tibia I) در کنه ماده و خصوصیات ادآثر (Aedéage) کنه نر، این گونه جدید را از سایر کنه های جنس *Oligonychus* مشخص نماید.

مقدمه

جنس *Oligonychus* در سال ۱۸۸۶ بوسیله کنه شناس معروف ایتالیائی بزل (BERLESE) تعیین گردید. گونه های متعددی با این جنس تعلق دارند و اخیراً میر (MEYER) در سال ۹۷۴، هفده گونه جدید از این جنس را در افریقا نامگذاری

(۱) - دکتر بهمن پارسی، مؤسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی، صندوق پستی ۳۱۷۸، تهران، ایران.

(۲) - این گونه بعاظر سپاس و تشکر از کمک های آقای دکتر GUTIERREZ در تأیید گونه های جدید دیگری که مشخصات آنها در آینده نزدیکی بچاپ خواهد رسید بنام ایشان نامگذاری شد.

(۳) - این مقاله در تاریخ ۱۹/۷/۱۳۵۷ به هیئت تحریریه رسیده است.

نمود. گوتیرز (GUTIERREZ) نیز که یکی از متخصصین معروف کنه‌های خانواده Tetranychidae میباشد در ۱۰ سال اخیر متجاوز از ۲۰ گونه جدید را مشخص نموده و درآینده نزدیک مشخصات گونه‌های جدید دیگر متعلق باین جنس را نیز منتشر خواهد کرد (مکاتبات خصوصی).

در ایران تا بحال سه گونه از این جنس (*O. platani* ، *O. bicolor* (Banks) و *O. sacchari* (Mc Gregor) وسیله خلیل منش (۱۳۵۱) جمع آوری و تشخیص داده شده است.

مشخصات

این گونه به زیر خانواده *Tetranychinae* Ber. و طایفه *Oligonychus* که مشخصات آن بقرار زیر است، تعلق دارد:

تعداد موهای Para-anal یک جفت بوده و آمپودیوم (Empodium) مرکزی بخوبی رشد کرده و قلابی شکل است.

اندازه بدن : طول بدن ۹۵ میکرون و عرض آن در پهن ترین قسمت ۲۶ میکرون است (اندازه های Allotype)

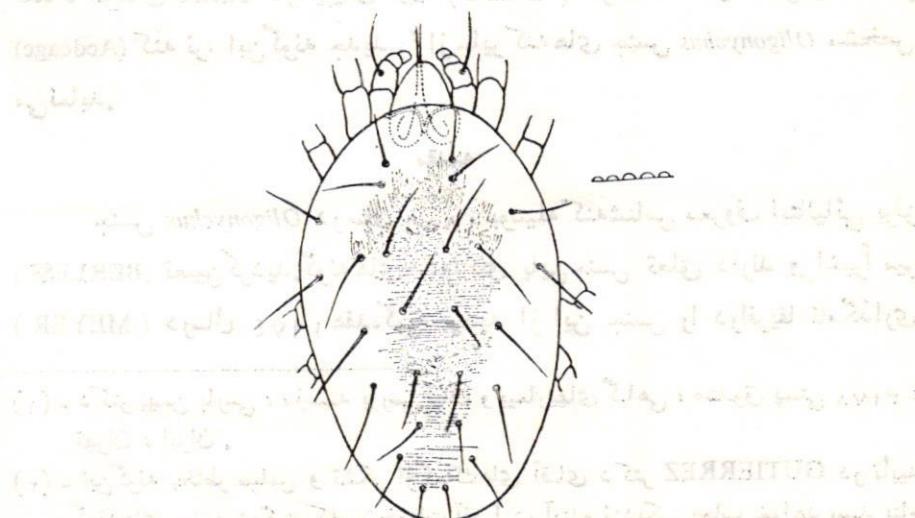

Fig. 1
Oligonychus gutierrezi n.sp. (?)
 (femelle)

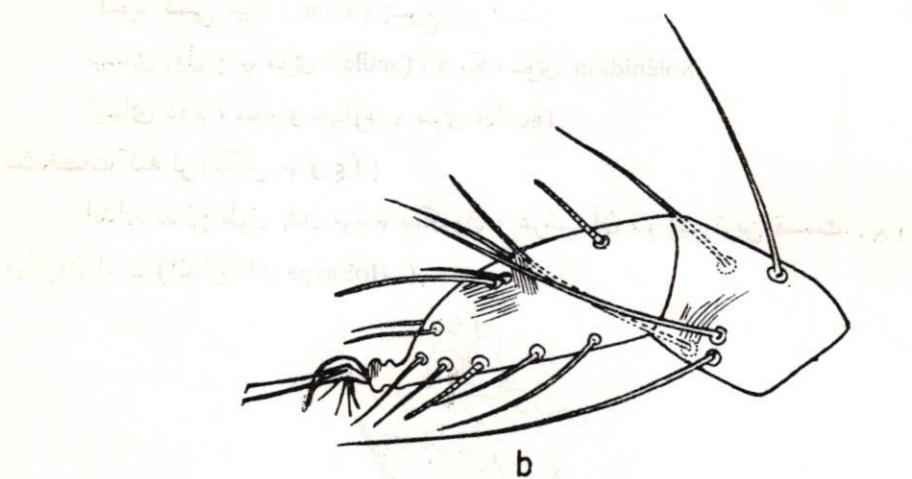
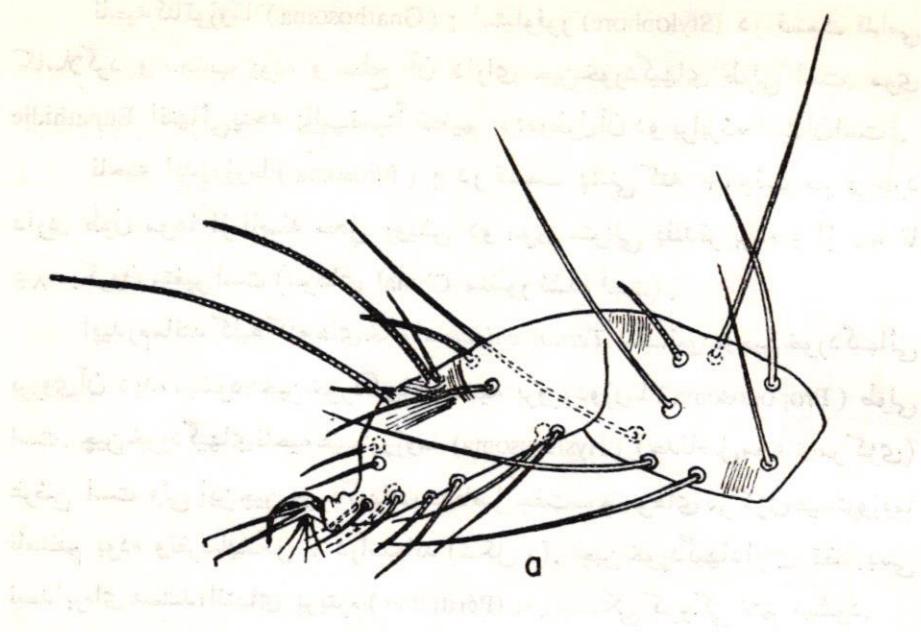

Fig. 2
Oligonychus gutierrezi (?)
 a : Tibia et tarse I
 b : Tibia et tarse II

ناحیه گناتوزوما (Gnathosoma) : استیلوفور (Stylophore) در قسمت قدامی کامل‌گرد و محدب بوده و سطح آن دارای چین خوردگیهای طولی است. موی Eupathidie انتهائی پنجه پالپ نسبتاً ضخیم بوده و طول آن دو برابر ضخامت آن است. ناحیه ایدیوزوما (Idiosoma) : در قسمت پشتی کنه ۳ جفت مو وجود دارد. طول موها از فاصله محل رویش دو موی متواالی بلندتر بوده و از ۶۰ تا ۸۴ میکرون متغیر است (موهای Clunal منظور نشده است).

اپیدرم مانند کلیه کنه های خانواده Tetranychidae صاف نبوده و چین خوردگیهای بر روی آن دیده میشود. چین خوردگیهای ناحیه پروپودوزوما (Propodosoma) طولی است. چین خوردگیهای ناحیه هیستروزوما (Hysterosoma) (حدفاصل موهای مرکزی) عرضی است ولی این چین خوردگیها در حدفاصل جفت سوم موهای مرکزی هیستروزوما نامنظم بوده و تقریباً شکل ۷ درآمده اند (شکل ۱). چین خوردگیهای دارای تضاریسی نیمدايرهای هستند، انتهای پریترم (Péritrème) به برجستگی کوچکی ختم میشود.

کتوتاکسی تیبیا (Tibia) بشرح زیر است:

تیبیای اول : ۷ موی (Tactiles) و یک موی Solénidion

تیبیای دوم ، سوم و چهارم ۵ موی Tactiles

مشخصات کنه نر (شکل ۳ و ۴) :

اندازه بدن: طول بدن ۳۳۳ میکرون و عرض آن در پهن ترین قسمت ۱۸۰

میکرون است (اندازه های Holotype).

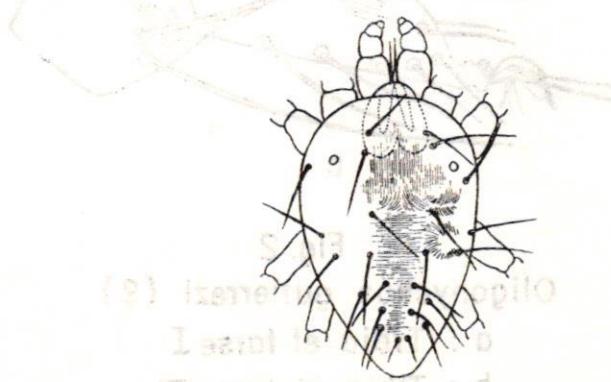

Fig. 3
Oligonychus gutierrezi n.sp. (♂)
(male)

گناتوزووما: موی Eupathidie انتهائی پنجه پالپ نازک بوده و نسبت طول آن به ضخامتش ۷ - ۸ برابر است. طول این مو در کنه های نر و ماده تقریباً برابر است. ایدیوزوما: چین خوردگیهای ناحیه پروپودوزوما طولی بوده و در ناحیه هیستروزووما، مابین موهای مرکزی عرضی است. در قسمت قدامی اولین ردیف موهای پشتی هیستروزووما چین خوردگیهای مخصوصی وجود دارد که بطور قرینه و در طرفین پشت قرار دارند.

انهای ادآژ (آلت تناسلی نر) بطرف پائین برگشته و تاحدودی شبیه ادآژ گونه (Mc G.) (*O. platani*) (کنه چنار) است ولی بخش انتهائی شافت (Shaft) نازک شده است، در صورتیکه در گونه *O. platani* شافت تقریباً دارای ضخامت یکسان است و در نتیجه قاعده شکمی شافت در گونه *O. gutierrezii* تقریباً بشکل S درآمده است.

کوتتا کسی تیبیا بقرار زیر است:

تیبیای اول: ۷ موی Solénidions و ۳ موی Tactiles

تیبیای دوم، سوم و چهارم: ۵ موی Tactiles

گیاه میزبان و محل جمع آوری

این گونه را آقای حسین فاطمی در تاریخ ۷ شهریور ۱۳۵۰ از یزدآباد اصفهان (ارتفاع از سطح دریا ۱۵۶۲ متر) و از روی چنار *Platanus orientalis* L. جمع آوری و طی شماره ۲ به مؤسسه فرستاده است. این نمونه بشاره ۱۱ پ در موزه جانورشناسی مؤسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی نگاهداری میشود.

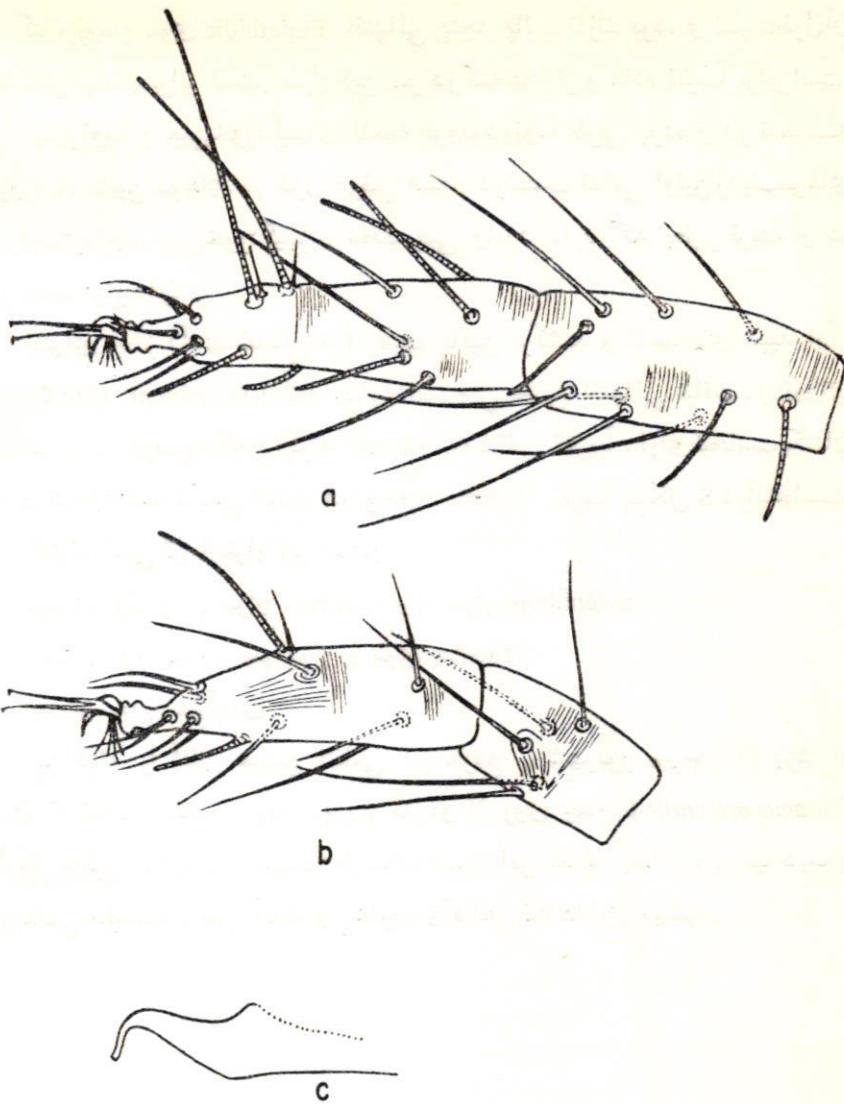

Fig. 4

Oligonychus gutierrezi (δ)

a: Tibia et tarse I

b: Tibia et tarse II

c: Aédéage

Oligonychus gutierrezi n.sp (1)

UN NOUVEAU TETRANYQUE DE L'IRAN

(Acarina - Tetranychidae) (2)

B. PARSI (3)

Cette espèce appartient au sous - genre *Metatetranychoides* dont ses caractères sont les suivants:

Chez les femelles les stries entre les deux premières paires de soie dorso-centrale sont transversales, mais irrégulières entre la troisième paire; et le tibia I avec sept soies tactiles. L'extremité distale de l'aédéage est recourbée vers le bas.

Femelle (Fig. 1 et 2)

Dimension de l'allotype. La longueur du corps, L: 459 microns, et la largeur (dans la partie la plus large), L: 266. La longueur des soies dorsales varie entre 60 et 84 microns, et dépasse la distance d'implantation de deux soies consécutives. L'eupathidie filière distale du tarse palpaire est presque deux fois plus longue que large. L'extrémité du péritrème se termine en une petite ampoule. La chétotaxie des tibia est la suivante:

Tibia I: 7 soies tactiles et 1 soie solénidion

Tibia II: 5 soie tactiles

Tibia III: 5 soics tactiles

Tibia IV: 5 soie tactiles.

Mâle (Fig. 3 et 4)

Dimension de l'holotype. L: 333. et L: 180 microns. La striation dorsale est longitudinale à propodosoma, et transversale entre les soies dorso-centrales. L'eupathidie filière distale du tarse palpaire est presque 7 fois plus longues que large. La forme générale de l'aédéage se rappelle celui de *O. platani* (McG.),

(1) - Je suis heureux de dédier à Dr. Gutierrez, pour rendre hommage à ses appuis scientifiques.

(2) - Submitted for publication October 9, 1978.

(3) - Dr. Bahman Parsi. Plant Pests and Diseases Research Institute, P.O. Box 3178, Tehran, Iran.

mais le crochet est tout légèrement recourbé en arrière, et l'extrémité distale de la hampe est bien étroite par rapport à la partie proximale, ce qui donne un aspect de S à la partie ventrale de l'aédéage.

Habitat:

L'allotype, l'holotype et les paratypes ont été recoltés à Yazd - Abad (tout près d'Esfahan), le 29 août 1976 à une altitude de 1562 m. sur *Platanus orientalis* L.

REFERENCES

- BAKER, E. W. and A. E. Pritchard, 1953. A guide to the spider mites of cotton. *Hilgardia*, 22 (7): 203-234.
- 1966. The Tetranychoid mites of Africa. *Hilgardia* 29 (11): 455-574.
- GUTIERREZ, J. 1966. Cinq nouvelles espèces de *Tetranychidae* de Madagascar. *Acarologia*, 8 (4): 596-610.
- 1967. Cinq autres nouvelles espèces de *Tetranychidae* de Madagascar. *Acarologia* 9 (3): 566-580.
- 1969. *Tetranychidae* nouveaux de Madagascar. *Acarologia*, 11 (1): 43-64
- 1970. *Tetranychidae* nouveaux de Madagascar (6 ème note). *Acarologia*, 12 (4): 714-731.
- 1977. Un Tetranyque polyphage de la zone intertropical: *Oligonychus thelytokus* n. sp. (Acariens, Tetranychidae). Description et premières données biologiques. Cah. O. R. S. T. O. M., sér. Biol., 12 (1): 65-72
- JEPPSON, L. R., H. H. Keifer and E. W. Baker, 1975. Mites injurious to economic plants. Univ. California Press, 614 p.
- MC GREGOR, E. A., 1950. Mites of the family *Tetranychidae*. *Amer. Midl. Nat.*, 44 (2): 257 - 420
- MEYER, M. K. P. S., 1964. Three new species of Tetranychid mites from South Africa. *Acarologia*, 6 (4): 672-680.
- 1974. A revision of the *Tetranychidae* of Africa (Acari), with a key to the genera of the world. Rep. So. Africa Dep. Agric Tech. Ser. Entomol. Mem. 30 : 1-291.
- PRITCHARD, A. E. and E. W. Baker, 1952. A guide to the spider mites of deciduous fruit trees. *Hilgardia*, 21: 253-287.
- 1955. A revision of the spider mite of the family *Tetranychidae*. *Mem. Pac. Coast.. Entomol. Soc.*, 2: 1-472.

- ROBAUX, P. and J. Gutierrez, 1973. Les phanères des pattes et des palpes chez deux espèces de *Tetranychidae*: Nomenclature et évolution au cours de l'ontogénèse. *Acarologia*, 15 (4): 616-643.
- SEPASGOZARIAN, H., 1977. The 20 years research of acarology in Iran. *J. Iranian Engineers*. 56: 40-50.
- TUTTLE, D. M. and E. W. Baker, 1964. The spider mite of Arizona. Agr. Exp. station, *Univ. Arizona Tech. Bull.* 158 p.
- 1968. Spider mite of Southwestern United States and a revision of the family *Tetranychidae*. The Univ. Arizona Press. Tuscon Arizona, 143 p.
- TUTTLE, D. M., E. W. Baker, and M. J. Abbatiello, 1976. Spider mite of Mexico. *Inter. J. Acar.* 2 (2): 1-103.

هیئت تحریریه از آفای جواد کریمی بخاطر کمک هایشان
در پیشبرد کارهای نشریه تشکر مینماید.